ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobkyně: **Oblastní nemocnice Kladno, a.s., nemocnice Středočeského kraje**, se sídlem Vančurova 1548, Kladno, proti žalovanému: **Rozhodčí orgán Zdravotní pojišťovny METAL-ALIANCE**, se sídlem Čermákova 1951, Kladno, zastoupenému JUDr. Evou Šaškovou, advokátkou se sídlem Štítného 1344, Kladno, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 11. 2009, č. j. RPC 1/2009, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 11. 5. 2010, č. j. 44 Af 1/2010 – 27,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalobkyně **je povinna** zaplatit žalovanému na nákladech řízení částku 2880 Kč na účet advokátky JUDr. Evy Šaškové do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) podala včas kasační stížnost proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 11. 5. 2010 č. j. 44 Af 1/2010 - 27, kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 11. 2009 č. j. RPC 1/2009, a rozhodnuto o náhradě nákladů řízení.

Nejvyšší správní soud vyšel z tohoto skutkového stavu:

Zdravotní pojišťovna METAL-ALIANCE platebním výměrem ze dne 24. 7. 2009 č. j. RPC 1/2009 uložila žalobkyni pokutu ve výši 20 000 Kč za porušení § 16a odst. 9 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění (dále jen „zákon č. 48/1997 Sb.“), tedy za opakované a soustavné nevybírání regulačních poplatků v souvislosti s

poskytováním hrazené zdravotní péče za období od 1. 1. 2009 do 31. 3. 2009 na chirurgické ambulanci a v ústavní lékárně žalobkyně.

Shora uvedeným rozhodnutím žalovaného bylo odvolání žalobkyně zamítnuto a platební výměr byl potvrzen.

V žalobě žalobkyně zejména uvedla, že na základě usnesení Rady Středočeského kraje prováděla počátkem roku 2009 vybírání regulačního poplatku prostřednictvím darování částky odpovídající výši regulačního poplatku pojištěncům. Z informačního tabla umístěného v lékárně a z dopisu hejtmana Středočeského kraje vyplývá možnost darování částky odpovídající regulačnímu poplatku Středočeským krajem prostřednictvím nemocnice, nikoli povinnost pojištěnců dar přijmout. Z celkového kontextu je možno dovodit, že se nejedná o porušení zákona, nýbrž o přijetí daru a následnou úhradu regulačního poplatku pojištěncem. Pojištěnci tedy vždy učinili několik postupných kroků – přijetí nabídky Středočeského kraje, uzavření ústní darovací smlouvy zprostředkované žalobkyní a nakonec úhradu regulačního poplatku lékárně žalobkyně. V § 16a zákona č. 48/1997 Sb. není stanoveno, kdy má dojít k úhradě regulačního poplatku, proto je okamžik darování regulačního poplatku nepodstatný a výklad žalovaného je rozšiřující. Žalobkyně uvedla, že všichni pojištěnci, kteří přijali dar od Středočeského kraje, projevili souhlas s přijetím daru ve výši regulačního poplatku, proto pro neuzavření darovací smlouvy by byl významný pouze jejich zřejmý nesouhlas s poskytnutím daru. Proto každý pojištěnec uzavřel svým jednáním platnou darovací smlouvu. Žalobkyně dále namítala nevěrohodnost svědeckých výpovědí, namítala rovněž, že celá řada důkazů byla provedena v rozporu se správním řádem. Žalobkyně uzavřela, že napadené rozhodnutí bylo vydáno na základě nedostatečně zjištěného skutkového stavu, neboť z provedeného dokazování nevyplývá důvodnost uložené sankce ani její výše, a není naplněn znak opakovanosti a soustavnosti. V neprospěch žalobkyně nebyl dodržen zákonný postup podle správního řádu a rozhodnutí bylo vydáno v rozporu s právním řádem. Proto navrhla, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovaného k dalšímu řízení.

Krajský soud ze správního spisu mj. zjistil, že na fotografii pořízené ve vrátnici Oblastní nemocnice Kladno je tento text: „Vážení občané, od 1. ledna 2009 za vás v této nemocnici platí poplatky Středočeský kraj. Nemusíte zde platit 30 Kč, 60 Kč a 90 Kč za vyšetření, položku na receptu, pobyt v nemocnici a LSPP“. Pod tímto textem bylo uvedeno jméno hejtmana Středočeského kraje s jeho podpisem. Ze svědeckých výpovědí osob, kterým lékárna vydávala léky, které byly provedeny žalovaným v rámci správního řízení, krajský soud zjistil, že žádná z těchto osob v lékárně regulační poplatek neplatila; pracovnicí lékárny od nich žádná platba vyžadována nebyla s odůvodněním, že za ně regulační poplatek platí Středočeský kraj.

Krajský soud dospěl k závěru, že zákon jednoznačně ukládá pojištěnci nebo jeho zákonnému zástupci povinnost zaplatit regulační poplatek. Je-li regulační poplatek placen jinou osobou (krajem), dochází k porušení zákona. Kdyby byl možný jiný způsob placení regulačního poplatku, zákonodárce by ho v zákoně uvedl. Krajský soud se dále zabýval smyslem a účelem placení regulačních poplatků pojištěncem nebo jeho zákonným zástupcem. Dospěl též k závěru, že za situace, kdy za pojištěnce platí regulační poplatek kraj, dochází k nezákonnému rozdávání finančních prostředků, které jsou určeny

pro obyvatele celého kraje, jednotlivcům bez jakéhokoliv zákonného podkladu a na úkor všech obyvatel kraje. Dochází tak k porušení povinnosti kraje hospodařit se svěřenými finančními prostředky s péčí řádného hospodáře, tedy hospodárně a účelně (§ 17 odst. 1 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích). Podle názoru krajského soudu jsou darovací smlouvy, které kraj uzavíral s pojištěnci, neplatné podle § 39 občanského zákoníku.

Krajský soud dále uvedl, že zákon č. 48/1997 Sb. stanoví lhůtu pro zaplacení regulačního poplatku, kterou je třeba vykládat tak, že zdravotnické zařízení je povinno vybírat poplatky od pojištěnců nebo jejich zákonných zástupců okamžitě po provedení zdravotního výkonu nebo vydání léku. Zdravotnické zařízení tak není oprávněno čekat na uzavření darovací smlouvy.

Krajský soud se vypořádal i s dalšími námitkami žalobkyně, které byly převážně procesního charakteru, a shledal je nedůvodnými. Krajský soud dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákonem a podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) žalobu zamítl.

V kasační stížnosti žalobkyně namítla, že krajský soud rozhodnutí postavil na nesprávném právním posouzení věci; zvolil výklad velmi extenzivní a spíše politický než právní. Zákon rozhodně nezakazuje, aby za pojištěnce uhradil regulační poplatek někdo jiný, např. jeho sponzor, formou daru; tím méně pak zakazuje zdravotnickému zařízení přijmout regulační poplatek od jiné právnické nebo fyzické osoby, než je sám pojištěnec, pokud jej tento dárce hradí za pojištěnce a ten s tím souhlasí. Zákon rovněž nestanoví, že regulační poplatek musí být uhrazen okamžitě po poskytnutí zdravotní péče, jak nad rámec zákona krajský soud dovodil. Právo darovat a přijmout dar je výkonem vlastnického práva, chráněného ústavními předpisy. Právo darovat a přijmout dar přísluší nejen fyzickým osobám, ale všem dalším subjektům, které samostatně hospodaří se svým majetkem – tedy i vyšším územně samosprávným celkům - krajům. Pokud krajský soud toto právo popírá a pouští se v této souvislosti do zjevných politických úvah, porušuje ústavnost. Je otázkou, zda krajskému soudu přísluší hodnotit v tomto řízení činnost nikoli krajského úřadu jako orgánu státní správy, ale kraje jako územně samosprávného celku, který hospodaří se svým majetkem zcela samostatně způsobem odpovídajícím rozhodnutí jeho demokraticky zvolených orgánů – rady a zastupitelstva kraje. Otázku, co je a co není správným hospodařením kraje, v tomto řízení nepříslušelo krajskému soudu řešit; pokud tak činil, řešil místo právních otázek otázky politické a prezentoval spíše politické než právní názory. Kdyby krajský soud mohl uvažovat tímto směrem, měl by požádat kraj o vyjádření, jinak jde o překvapivé rozhodnutí, které je podle konstantní judikatury Ústavního soudu nepřípustné a porušuje právo na spravedlivý proces. Musel by vzít v úvahu, že většina občanů kraje si přeje, aby kraj občanům věnoval dar v hodnotě regulačních poplatků. Jestliže krajský soud označil darovací smlouvy za neplatné, pak stěžovatelka na tuto skutečnost nebyla předem upozorněna, aby se k tomuto aspektu mohla vyjádřit. Jde o další znak neústavnosti postupu krajského soudu a překvapivého rozhodnutí.

Krajský soud extenzivním výkladem dochází k závěru, že regulační poplatek má být zaplacen okamžitě po provedení lékařské péče. S takovým výkladem stěžovatelka nesouhlasí.

Stěžovatelka navrhla, aby napadený rozsudek krajského soudu byl Nejvyšším správním soudem zrušen a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti popírá její důvodnost a navrhuje její zamítnutí.

Nejvyšší správní soud, vázán rozsahem a důvody kasační stížnosti, když nehledal vady, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti, posoudil kasační stížnost takto:

V projednávané věci jde o soudní přezkum rozhodnutí, jímž byla stěžovatelce uložena pokuta za správní delikt, jehož skutková podstata, uvedená v § 16a odst. 9 zákona č. 48/1997 Sb., zní takto:

Zdravotnické zařízení je povinno regulační poplatek uvedený v odstavci 1 od pojištěnce nebo jeho zákonného zástupce vybrat, pokud nejde o výjimku z placení regulačního poplatku podle odstavce 2 nebo 3. Při zjištění opakovaného nebo soustavného porušování této povinnosti je zdravotní pojišťovna oprávněna tomuto zdravotnickému zařízení uložit pokutu až do výše 50 000 Kč.

Od počátku je předmětem sporu otázka, kdy (v jaké lhůtě) je zdravotnické zařízení povinno regulační poplatek od pojištěnce nebo jeho zákonného zástupce vybrat a zda je to pojištěnec nebo jeho zákonný zástupce, kdo je povinen regulační poplatek zaplatit.

Ustanovení § 16a zákona č. 47/1997 Sb. pro případy, které jsou v této věci projednávány, výslovně lhůtu nestanoví. Podle odstavce 6 věty první tohoto ustanovení se regulační poplatek v těchto případech platí zdravotnickému zařízení v souvislosti s poskytováním zdravotní péče.

V další větě odstavce 6 tohoto ustanovení jsou však pro některé odlišné případy stanoveny konkrétní lhůty pro zaplacení regulačního poplatku (nejdéle do 8 kalendářních dnů po propuštění z ústavní péče, s výjimkou případů, kdy je pojištěnec umístěn ve zdravotnickém zařízení po dobu delší než 30 dnů; v takovém případě se regulační poplatek hradí vždy k poslednímu dni každého kalendářního měsíce).

Podle názoru Nejvyššího správního soudu, který zaujal již v rozsudku ze dne 10. 11. 2010 č. j. 3 Ads 106/2010 - 64 (dostupný na www.nssoud.cz), je třeba slova „v souvislosti s poskytováním zdravotnické péče“ vyložit tak, že zdravotnické zařízení je povinno regulační poplatek vybrat ihned po skončení zdravotnického výkonu (analogicky v lékárně po předání léku) a pojištěnec nebo jeho zákonný zástupce je povinen regulační poplatek ihned zaplatit. Tomuto výkladu nasvědčuje i to, že v jiných případech zákon stanoví konkrétní, delší lhůtu k zaplacení regulačního poplatku. Pokud by bylo úmyslem zákonodárce umožnit v projednávané věci zaplacení regulačního poplatku v nějaké delší lhůtě, nepochybně by takovou lhůtu v zákoně stanovil.

Nejvyšší správní soud poznamenává, že splnění veřejnoprávní povinnosti nelze převádět soukromoprávní smlouvou na jiný subjekt.

Podle názoru Nejvyššího správního soudu nejsou žádné pochybnosti o tom, že zdravotnické zařízení je povinno regulační poplatek reálně vybrat, ani o tom, kdo má zdravotnickému zařízení (lékárně) regulační poplatek zaplatit. Tento poplatek je podle jednoznačného znění zákona povinen zaplatit pojištěnec nebo jeho zákonný zástupce.

V projednávané věci stěžovatelka nevybírala od pojištěnců opakovaně a soustavně regulační poplatky a naplnila tedy skutkovou podstatu správního deliktu podle § 16a odst. 9 zákona č. 48/1997 Sb. Krajský soud tedy rozhodl v souladu se zákonem, jestliže žalobu zamítl. Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost jako nedůvodnou a podle § 110 odst. 1 s. ř. s. ji zamítl.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný měl ve věci plný úspěch a proto Nejvyšší správní soud uložil stěžovatelce povinnost uhradit mu náklady řízení, které se skládají z odměny za jeden úkon právní služby (vyjádření ke kasační stížnosti) – 2100 Kč, z náhrady hotových výdajů – 300 Kč podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, a z DPH. Celkem je stěžovatelka povinna uhradit žalovanému částku 2880 Kč na účet zástupkyně žalovaného v obvyklé pariční lhůtě.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 5. ledna 2011

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu